

УДК 811.161.2'243'351:373.2(075.2)

НАВЧАННЯ АБЕТКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНШОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Бойко Галина

*Національний університет "Львівська політехніка",
кафедра іноземних мов, секція мовної підготовки іноземних студентів
вул. Карпінського, 2, кімн. 301, 79013 Львів, Україна
тел.: 032 258 27 53
ел. пошта: galbojko@gmail.com*

Статтю присвячено важливим етапам вивчення абетки української мови як другої. Подано важливі принципи розуміння і засвоєння букв та звуків української мови дітьми-іноземцями 6-8 років. Зосереджено увагу на проблемах викладання української мови як іноземної у суботніх школах країн Європи, Америки та Канади, а особливо на спілкуванні українською мовою у сім'ях. У статті подано спостереження за віковими особливостями дітей щодо сприймання мови на слух та фактори, які впливають на розвиток дитини, а також на поетапне навчання дошкільнят розмовної мови у перенесеному реальному світі в навчальне середовище. Запропоновано один із зразків уроку для вивчення української абетки в іншомовному середовищі.

Ключові слова: українська мова як друга, іншомовне середовище, дошкільний вік, адаптація, спілкування, довкілля.

DOI <http://dx.doi.org/10.30970/ufl.2018.13.1994>

Постановка проблеми. Відчуваючи потреби усіх українців за межами України та на її території у вивченні української мови та збереження культури та звичаїв, посилено створюються крок за кроком навчальні сайти та портали для підтримання і розвитку українства у країнах Європи та за океаном. Залучення фахівців-україністів до наповнення сайтів навчально-методичною базою та розвиваючими матеріалами – є важливим завдання кожного фахівця. Підтримання часточки суспільства за його межами України – це велика відповідальність і велика праця. Щоб відчувати його потреби, заглибитися у сьогодення, зрозуміти його проблеми – лише тоді потрібно вирішувати їх і докорінно змінювати. Необхідно розробити правильну і ефективну концепцію навчання, не поверхнево її сприймати, а заглибитись у середину навчального процесу і розробити новий план дій. Це зможе зробити тільки вчитель, який орієнтується на нове покоління дітей, які вимагають цікавого і нового навчання відповідно до світових норм життя [2 : 18–19].

Мета статті – окреслити важливі етапи вивчення абетки української мови як другої, подати важливі принципи засвоєння букв української абетки з боку дітей-іноземців 6–8 років.

Виклад основного матеріалу. Кожна людина від народження розвивається. Розвиток не залежить безпосередньо від навчання. Навпаки, навчання може лише

сприяти розвитку або сповільнювати його. По-перше, сам хід розвитку є природній і незмінний. По-друге, довкілля може сприяти результатів цього розвитку [2 : 20–21]. Не ми вчимо дитину, а дитина вчиться сама. Усе що ми можемо зробити, – сприяти цьому процесові, створюючи найсприятливіші умови для цього. Дитина вживає мову для спілкування. У спілкуванні відбувається обмін інформацією, спостереженнями, особистими думками. Мета навчання – якнайбільше відтворити реальний світ у стінах класу. Мова дитини розвивається поступово. Спочатку вона сприймає її на слух, потім розуміє, відтворює, а лише тоді вживає мову для спілкування. Цей принцип ми використовуємо і для вивчення української мови як другої у чужоземній аудиторії. Слухаємо – запам'ятовуємо – відтворюємо – повторюємо – вживаємо у мову – використовуємо у ситуаціях – спілкуємося. Роль учителя – створити ситуації, в яких мова з'являтиметься природно, коли діти отримують продумані завдання, у них виникає потреба комунікації, думання вголос, дискусії, переговорів. У таких моментах з'являється природна необхідність вживати мову.

Основне завдання – дати дитині унікальну можливість вивчати українську мову природним шляхом – через ігри, забави, співи, танці, малювання, що в комплексі створює позитивне і наповнене веселощами середовище, яке дозволяє дітям розмовляти українською як своєю рідною мовою.

Пам'ятаймо, що усі діти в класі суботніх шкіл зарубіжжя різного віку і володіють українською мовою по-різному, що створює додаткові труднощі для вчителя. Так як в Україні у школах чітко сформовані класи за віком і за знаннями, то у школах за кордоном класи містять дітей різного віку і різного рівня підготовки. Чому так? Тому що кількість людей, що виїжджають до цих країн є не значною. Згрупувати дітей одного віку важко, тому приймають у „Суботні українські школи” усіх охочих. Щодо різного рівня підготовки – то тут ситуація складніша. Багато людей, які залишили Україну з тих чи інших питань не свідомо відносяться до мовного питання і відкидають його на другий план. Діти народжені у країнах Європи та Америки не розуміють і не знають української мови, вони не чують її у сім'ях і не мають змоги вивчити її в силу певних побутових, сімейних чи особистих проблем батьків, які пізно розуміють значення „друга рідна мова” чи „друга іноземна мова”. Намагаючись навчити дитину своєї рідної мови, вони звертаються до бабусь, хочуть повернути втрачені можливості і віддають дитину в суботні українські школи. Саме там вони будуть мати змогу долучитися до україномовного середовища, зустріти дітей, які вже добре володіють українською мовою і допоможуть їм швидко адаптуватися, будуть під опікою носіїв мови, які підтримають їх і розвинуть їхні навички, допоможуть набути нового досвіду. Для таких шкіл і дітей хочеться працювати вдвічі активніше. Велику роль у цьому навчальному процесі відіграють активні українці за кордоном, які самі відкривають такі школи, шукають вчителів, закупляють навчальні матеріали у різних куточках України, активно навчають своїх дітей та інших школярів. Завдяки ентузіазму, патріотизму, любові таких людей до рідної землі будуть розвиватися та активно працювати українські школи. Та є певні труднощі – не достатня кількість фахівців з української мови як іноземної. Вчителем у суботній школі може бути кожен, хто розмовляє українською мовою, а це поглиблює проблему викладання і сприймання мови на будь-якому рівні чи у будь-якому класі. У деяких країнах є проблема із місцем проведення занять, частіше за все – це церкви, без необхідного обладнання і матеріального забезпечення. Також виникають труднощі з добираннями дітей до шкіл, вони часто пропускають, через

особисті, побутові чи матеріальні проблеми батьків. Та все приходить з досвідом і з часом. Треба тільки бажання і натхнення.

Щоб мати можливість спілкуватися з рідними і близькими, бути досвідченими і розумними, впевненіше почуватися у країні своїх батьків – потрібна мова, розмовна мова. Не повинно бути страху перед спілкуванням і не впевненості в собі, чи почування комплексу меншовартості. Над цим потрібно працювати. Це одне із важливих завдань вчителя – привити любов до мови і розкрити здібності кожної дитини.

Важливо побачити сам розвиток розмовної мови у кожної дитини зокрема. Загальноновизнаним фактором є те, що всі люди проходять через конкретні стадії розвитку. Хоч у різних дітей та в різних культурах ці стадії можуть мати неоднакову тривалість, втім їх послідовність однакова в цілому світі. Хоча кожна стадія виникає з попередньої, ці стадії не мають чітко визначених вікових меж, і дітям часто потрібні неоднакові проміжки часу, щоб перейти до наступного етапу розвитку [2 : 25]. Однак за даними спостереженнями вікових особливостей дітей Управлінням освіти міста Торонто (Канада) бачимо, що діти 6-8 років щодо сприймання мови на слух: спроможні сприймати на слух приблизно 20 000 слів; спроможні прислухатися і розуміти зміст інших; спроможні прислухатися до нових понять і виконувати вказівки; починають відстоювати власне нерозуміння і ставити питання про значення слів; спроможні оцінювати і порівнювати прозу, поезію, музику. Діти 6-8 років щодо розвитку розмовної мови можуть: розповісти оповідання; задавати багато питань (як? чому?) про особистий навколишній світ; намагатися зрозуміти поняття співвідношення – наприклад час, простір; вживати, хоч і не завжди правильно, абстрактні поняття. Мова залишається суб'єктивною – значення слів зрозумілі для дитини, але не завжди для того, хто її слухає [2 : 26].

Уже доведено, що на розвиток кожної дитини впливає довкілля. Стверджується, що в залежності від сорту та якості стимулу, який дитина отримує в ранньому віці, наприклад, звуки, набір інформації, залежатиме її розумовий розвиток. Але і сама дитина відіграє важливу роль у цьому розвитку. У нашому випадку, дитина перебуваючи в іншомовному середовищі від народження, повинна чути дві мови рівноцінно, оскільки розвиток мови країни, у якій вона буде рости і виховуватися буде мати переваги у всьому. А втримати розвиток української мови і продовжити його впродовж усього життя – це кропітка праця мами, підтримка тата і усієї родини. І неодмінний компонент цього – якомога частіше створювати відповідне україномовне середовище для дитини: відвозити до бабусі в Україну, розмовляти вдома з дитиною кожен день у різних побутових ситуаціях, обов'язково відвідувати українську суботню школу, спілкуватися по Skype з рідними і близькими з України, слухати українські пісні, казки, вірші, мультфільми та дивитися розвиваючі відео про мову та Україну тощо. Стимулюйте дитину не тільки до слухання і споглядання, а й говоріння: запитуйте, допомагайте відповідати, не насміхайтесь із неправильно сказаних слів, підтримуйте і залучайте до вивчення мови когось із чужоземного середовища чи тата, чи бабусю іноземку, часто повторюйте нові слова і т. д. Найновіші дослідження вказують, що дитина мусить активно брати участь у діях, які стимулюють розвиток мозку. Не вистачає обставити дитину чудовими іграшками та книгами. Треба дати нагоду дитині виявити своє відношення до цих речей, взаємодіяти з довкіллям – коли дитина бере предмети в руки та зіставляє знане з незнаним, за допомогою творчого малювання, писання, розмови. Щоб досягнути максимального ефекту, таке співставлення має відбуватися за

допомогою усного мовлення. Треба пам'ятати, що дитина вчиться, коли говорить, а не коли слухає.

Але як пристосувати реальний світ вдома чи у класі, адже те, що знає одна дитина, може бути зовсім невідомим для іншої. Як зробити так, щоб кожна дитина мала можливість зіставити нову інформацію з уже відомою? Насамперед треба розрізнати розмовну мову для комунікації, розмовну мову для навчання та розмовну мову для виступів. По-друге, треба подолати в собі упередження, що діти не здатні щось зробити, якщо їм не подати точно всієї інформації наперед. По-третє, треба усвідомити, що контроль за діями має бути в руках дітей, а не батьків чи вчителя. Діти робитимуть непередбачені речі й вибиратимуть для себе правильний шлях, який не завжди збігатиметься зі шляхом учителя чи батька [2 : 30].

Діти можуть розповідати один одному, що відбулося під час вихідних, що їм сподобалося із телевізійних програм, що сталося на майданчику тощо. Всі це роблять одночасно парами: одна дитина з пари говорить, а інша слухає. Коли перша закінчить говорити – друга починає розповідати. Діти можуть перебивати одне одного, тоді виникатимуть суперечки, стане шумно. Це позитивне. Вони можуть переказати щось цікаве, що почули від свого співрозмовника, комусь іншому в класі. В цей спосіб дитина має сприйняти інформацію та передати її далі. Дитина, яка розповідає першою, може прислухатися, чи друга дитина правильно переповідає. Тоді вирине дискусія між дітьми, чи перша дитина досить точно й зрозуміло розповідала, та чи друга дитина досить сконцентровано слухала. У класі знову буде шумно, бо триватимуть дискусії, а можливо, й суперечки [2 : 31].

Думати вголос чи говорити допоки вони не зрозуміють – це так зване «дослідницьке говоріння». Така форма навчання позначається частими ваганнями, перефразуваннями, помилковими починаннями і змінами напрямку. Коли діти говорять, вони переосмислюють накопичену інформацію, поєднуючи те, що вони знають із новим. Замість того, щоб кожна дитина робила завдання самостійно, потрібно дати нагоду дітям обговорити завдання парами або малими групами. Сильніші діти можуть допомагати слабшим. Може виринути непорозуміння, бо одна дитина вважатиме, що одна відповідь правильна, а інша дитина не буде погоджуватися. Після обговорення вчитель або діти можуть записати відповідь. Передбачається, що діти можуть записати різні відповіді, хіба що мета завдання є дійти до спільного знаменника чи розв'язки. Потрібно пам'ятати, що основне – це вироблення вміння спілкуватися. Якщо мета – дати дітям нагоду розвинути здібності виступати перед публікою, то треба спочатку дати дітям нагоду випробувати те, що вони будуть говорити перед класом чи рідними, у присутності свого друга чи подруги та лише після – малої групи однолітків. Дати нагоду дітям поради одні одним, що зробити, щоб поліпшити виступ. Щойно після декількох спроб дати дитині нагоду виступити перед класом [2 : 32].

Для кращої орієнтації батьків і вчителів пропоную нижче вибіркові цитати з умінь, які стосуються сприймання мови на слух та розвитку розмовної мови у початкових класах. Підтеми такі: сприймання на слух, розмовна мова для комунікації, розмовна мова для навчання, розмовна мова для виступу.

Сприймання на слух: дитина сприймає розповідь невеликих казок, оповідань, віршів, визначає на слух межі речення, слухає читання художнього твору, слухає розповідь вчителя, товариша, усвідомлено слухає читання і розповіді, зацікавлено слухає, доповнює відповіді.

Розмовна мова для комунікації: правильно вживає ввічливі форми звертання

відповідно до ситуацій, з повагою ставиться до думки товариша.

Розмовна мова для навчання: складає розповідь за власними спостереженнями, будує найпростіші міркування, порівнює спостереження за природою і з прочитаним текстом, слухає і доповнює відповідь під час бесіди.

Розмовна мова для виступу: уміє передати зміст прослуханого, переказує своїми словами, змальовує словесну картину до частини тексту, будує усну розповідь обсягом 4-5 речень за картиною, описує нескладні предмети.

Але що ми хочемо, щоб діти вміли? Чого ми від них чекаємо? Як ми маємо його навчити і не відбити бажання вчитися? У цьому нам допомагають навчальні програми і правильно підібрана методика, вдало скомпоновані матеріали, вправи, ігри, які можуть використовувати і батьки і вчителі.

Створення матеріалів для навчання – це довготривалий творчий процес. У цьому нам допомагають книги, відео уроки, сайти інших іноземних видань, які використовують українські вчителі на уроках чи курсах загальноосвітніх шкіл. Оскільки ці кроки є ще не досконалими, тому вони пройдуть не легкий шлях апробації і вимагатимуть кропіткої роботи, у якій нам допоможуть українські громади за кордоном.

Звичайно ж, що навчати і навчатися у середовищі україномовному і бути присутнім під час усіх змін – це добре і ефективно і для вчителя і для дитини. Та що робити тим, хто далеко за межами України намагається встигнути за процесом розвитку і змін. Їм вдвічі складніше досягнути матеріали навчального процесу для українських шкіл, а ще важче адаптувати його для дітей, які намагаються вивчити українську мову лише один раз в тиждень. Зрозуміло, що програма українських шкіл для них за складна, розробити програму відповідно до норм сьогодення – це практично не можливо. Та поступово створюються і розробляються навчальні портали та освітні сайти, які дають чудову можливість вивчати українську мову, мову волелюбного народу з давньою культурою, самобутніми традиціями, історією, та літературою. Де ви знайдете матеріали для вчителів, студентів, дітей, а також ідеї для проведення уроків, матеріали для читання і слухання, інтерактивні курси, ігри тощо. Ці матеріали допоможуть вивчити мову у будь-якій країні світу, підтримати розвиток української мови і збагатити мовні ресурси кожного зокрема.

Оскільки, тема присвячена дітям дошкільного віку, то в основу дослідження складання уроків лягли найрізноманітніші підходи щодо методик вивчення мови (англійської, німецької, французької, турецької) в іншомовному (українському) середовищі. Допомогою були книги різних видань і з різних країн, а особливо – Оксфорд і Кембридж. Традиційно все починається зі звуків, складів, слів, фраз і текстів, які діти спочатку чують, а потім відтворюють. А далі зазвичай іде абетка і письмо. Тому мета уроків – всесторонньо охопити навчальний матеріал, зрозуміти написання букви і вправлятися у ньому, проговорити букву у найрізноманітніших ситуаціях, вивчити нові слова у певному побутовому середовищі, удосконалити уже відомий матеріал, повторити попередній, закріпити новий, дізнатись багато нового у легкій формі гри і розмальовки.

Комплекс одного уроку – це сім додатків, які складають одне ціле заняття: 1. Зошит учня для роботи на уроці. 2. Робочий зошит для навчання і повторення вдома. 3. Картки до заняття на задану букву із зображенням. 4. Пісні або вірші на допомогу вчителю із посиланнями на сайти. 5. Наочність для дітей і вчителя (таблиця, абетка в цілому, пазли тощо). 6. Прописи на дану букву. 7. Розмальовки. 8. Окремо ми виносимо і додаток: „Веселий словничок!”, який намальований у вигляді картинки із

прописаними новими словами над зображенням. Все це допомога у навчанні і для вчителів, і для дітей зарубіжжя.

Для прикладу пропоную зразки до одного з уроків (Урок 4. Буква „В”). щодо рубрики „Мої друзі Абетка” (6-8 років): 1. Зошит учня для роботи на уроці. 2. Робочий зошит для навчання і повторення вдома. 3. Картки до заняття на задану букву із зображенням. 4. Прописи.

1.

• Мої друзі • Українська мова для дошкільнят

Урок 4

Буква «В»

Рівень: В 1
Тема: Буква «В».
Словник: Ворона, велосипед.

★ Запам'ятовування нових слів, вивчення букви «В», повторення цифр 1-2.

1. Розмалюй, обведи, напиши.

2. Слухаємо і повторюємо.

Ворона **Велосипед**

МІОК© 6-8

3.

• Мої друзі • Українська мова для дошкільнят

Урок 3

	Ворона
	Велосипед
	Велетень

МІОК© 6-8

2.

• Мої друзі • Українська мова для дошкільнят

Мої друзі «У класі»

9. Обведи і напиши.

10. Знайди і скажи. Розмалюй.

Ворона **Велосипед**

МІОК 6-8

4.

• Мої друзі • Українська мова для дошкільнят

Мої друзі «У класі»

17. Прописи «В».

МІОК 6-8

Звичайно ж, що окрім навчання мови важливим компонентом розвитку цілісної і розвиненої особистості нам необхідно розвинути у ній любов і до традицій українського народу, культури та звичаїв. У цьому допомагає правильна організація навчального плану суботньої школи. Так, як навчання розпочинається у вересні і триває аж до червня, то, доцільно було б, організувати невелике свято-зустріч із піснями танцями у вишиванках „Рідна школо!”, не забуваймо і про свято осені „Золота пора” чи веселі замальовки зі збору урожаю. Усі чекають на Різдво і коляду, організуйте і невеликий костюмований вертеп; важливе також свято вшанування великого українського поета Т.Г. Шевченка, а далі продумайте творчу підготовку до Пасхи: розмальовування писанок, випікання пасочок, складання кошиків і вишивання рушничків, також вивчіть кілька гаївок. Пам’ятайте про свята прославлення української мови, вишиванки та пісні. А на закінчення організуйте свято останнього дзвоника, невеликі канікули і, звичайно ж пізнавальну подорож до України на літню мовну школу, щоб доторкнутись до справжнього життя, відчутти і послухати українську мову у середовищі, скуштувати смачні страви, налагодити контакти з новими українськими друзями і відвідати найпрекрасніші куточки України. Допоможіть дітям застосувати знання набуті у класі чи вдома у реальному житті, навчіть їх не боятися говорити і сміливо виходити із будь-якої ситуації, привийте любов до України як до другого дому – дому бабусі і дідуся, тітки і двоюрідних сестричок та брата. Спробуйте залишати дитину наодинці з ровесниками з України чи рідними, щоб вона відчувала потребу у спілкуванні і вправлянні. Не підказуйте і не втручайтеся у розповідь вашої дитини при спілкуванні з іншими членами родини, лише при проханні про допомогу чи переклад. Навчіть дитину використовувати усі можливі форми спілкування у складних ситуація: мову, жести, словники, розмовники, електронні пристрої, міміку, очі тощо. Та попри те, багато розповідайте дитині, про все, що ви робите чи хочете зробити, куди ви ідете, що ви готуєте, робите, плануєте. Захоплюйте до комунікації різні сфери життя і впровадьте сміливо туди дитину. Вже згодом ви почувете, як сильно змінилася мова дитини, бажання вчитися і удосконалюватися, ще і ще приїжджати в Україну і бути справжній українцем.

Висновки. Пам’ятаймо, що ми разом, у нас одне коріння і одна батьківщина. Бережіть з трепетом у серці – це прекрасне почуття і любов до рідної землі і мови, закладайте з народження, прививайте і передавайте із покоління в покоління.

Список використаної літератури

1. *Верещакін Є. М.* Психологічна та методична характеристика двомовності (білінгвізму). – М.: МГУ, 1969. – С. 11–89.
2. *Винницька-Юсипович О.* Обличчям до дитини. Особистісно-орієнтоване навчання в початковій школі. Посібник для професійного розвитку вчителя. – Львів: Літопис, 2005. С. 43–70.
3. *Дешерієв Ю. Д.* Основні аспекти дослідження двомовності / Ю. Д. Дешерієв, І. Ф. Протченко // Проблеми двомовності і багатомовності. – М.: Наука, 1972. – С. 26–42.
4. *Зимова І. А.* Психологія навчання нерідній мові. – М.: Російська мова, 1989. – С. 121–201.
5. *Кітроська І. І.* Деякі питання методики навчання другої близькоспоріднених

мов: Автореф. дис. к. пед. н. – М., 1970. – 29 с.

6. Коваленко Ю. А. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов // Іноземні мови. – 1999. – №4. – С. 37–42.

7. Круківська І. А. Робота з країнознавчим матеріалом як фактор розвиваючий навчання // Іноземні мови. – 1999. – №1. – С. 7–9.

8. Протасова К. Ю. Діти і Двомовність // Дитячий садок. – 2003. – N 8. – С. 2–23.

9. Розенцвейг М. Ю. Проблеми мовної інтерференції: Автореф. дис. д. філол. н. – М., 1975. – 51 с.

References

1. Vereshchahin Ye. M. Psykholohichna ta metodychna kharakterystyka dvomovnosti (bilinhvizmu). – М.: МНУ, 1969. – С. 11–89.

2. Vynnytska-Yusypovych O. Oblychchiam do dytyny. Osobystisno-orientovane navchannia v pochatkovii shkoli. Posibnyk dlia profesiinoho rozvytku vchytelia. – Lviv: Litopys, 2005. S. 43–70.

3. Desheriiev Yu. D. Osnovni aspekty doslidzhennia dvomovnosti / Yu. D. Desheriiev, I. F. Protchenko // Problemy dvomovnosti i bahatomovnosti. – М.: Nauka, 1972. – С. 26–42.

4. Zymova I. A. Psykholohiia navchannia neridnii movi. – М.: Російська мова, 1989. – С. 121–201.

5. Kitroska I. I. Deiaki pytannia metodyky navchannia druhoi blyzkosporidnennykh mov: Avtoref. dys. k. ped. n. – М., 1970. – 29 с.

6. Kovalenko Yu. A. Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u navchanni inozemnykh mov // Inozemni movy. – 1999. – №4. – С. 37–42.

7. Krukivska I. A. Robota z krainoznavchim materialom yak faktor rozvyvaiuchy navchannia // Inozemni movy. – 1999. – №1. – С. 7–9.

8. Protasova K. Yu. Dity i Dvomovnist // Dytiachyi sadok. – 2003. – N 8. – С. 2–23.

9. Rozentsveih M. Yu. Problemy movnoi interferentsii: Avtoref. dys. d. filol. n. – М., 1975. – 51 с.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2017

доопрацьована 25.08.2017

прийнята до друку 12.09.2017

TEACHING ALPHABET UKRAINIAN AS A SECOND LANGUAGE OF CHILDREN PRESCHOOL IN FOREIGN ENVIRONMENT

Galyna Boyko

*National University "Lviv Polytechnic",
Department of Foreign Languages,
Karpinski st. 2, room 301. Lviv, 79013 Ukraine
tel.: 032 258 27 53,
e-mail: galbojko@gmail.com*

In the article of the report is devoted to children of preschool age, then the basis of the study of lessons was the variety of approaches to methods of learning the language (English, German, French, Turkish) in a foreign language (Ukrainian) environment. Help was provided by books from

various publications and from different countries, and especially – Oxford and Cambridge. Traditionally, everything starts with sounds, syllables, words, phrases and texts that children first hear, and then reproduce. And then usually there is an alphabet and a letter. Therefore, the purpose of the lessons is to comprehensively cover the educational material, understand the writing of the letter and practice it, spell a letter in a variety of situations, learn new words in a particular household environment, refine the already known material, repeat the previous one, consolidate the new one, learn a lot more in the light form of the game, and coloring.

A complex of one lesson is seven applications that make up one whole lesson: 1. A notebook student for work in a class. 2. Workbook for studying and repeating at home. 3. Cards before taking classes at a given letter with an image. 4. Songs or poems to help the teacher with links to the sites. 5. Visibility for children and teachers (table, alphabet in general, puzzles, etc.). 6. Recipes for this letter. 7. Coloring. 8. We also separate the application: „Funny Dictionary!”, which is depicted in the form of a picture with the new words written above the image. All this is a help in teaching both for teachers and for children of foreign countries.

Of course, besides teaching a language an important component of the development of a holistic and developed personality, we need to develop in it love and traditions of the Ukrainian people, culture and customs.

Key words: Ukrainian as the second language, foreign language environment, preschool age, adaptation, communication, environment.